

SINNI

Haastavasti käyttäytyvän opiskelijan kohtaaminen

Suvi Huhtila

(VTM, sosionomi, ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja, Mielenterveyden ensiapu-ohjaaja)

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mistä puhutaan?

- Aggressio

- On yhtä biologista kuin nälkä, jano, selviytymisvietti → evolutiivinen perustunne
- Jokaisessa ihmisessä, mutta tasot vaihtelevat
- Aggressiivisuuden hallinta vaatii tunnesäätelytaitoja
 - ”huonosti hallittu” aggressio näyttäytyy usein tunteen vallassa huutamisena, raivoamisena, tavaroiden rikkomisena, muiden kanssa riitaantumisenä tai sisäistettynä raivona ja huonommuuden kokemuksina

- Väkivalta

- On tarkoituksellista toisen vahingoittamiseen tähtäävää toimintaa ja tekoja, myös sanoja
- Liiallinen aggressiivisuus voi johtaa väkivaltaisiin tekoihin, tarvitsee laukaisevan tilanteen/tekijän sekä kohteen
- Vahvasti aggressiiviseen ja erityisesti väkivaltaiseen käytökseen on oppilaitoksessa erilaiset kohtaamisen ja turvallisen toiminnan ohjeet – muista aina huolehtia omasta sekä opiskelijaryhmän turvallisuudesta mahdollisimman ennaltaehkäisevästi

Haastava käyttäytyminen / antisosiaalinen käytös

- Uhmakkuus
- Omaehtoisuus
- Epäsosiaalisuus
 - Piittaamattomuus sosiaalisista normeista
 - Poikkeavat käsitykset moraalisesti tai sosiaalisesti hyväksyttävästä käytöksestä
- Provosointi
- Äkkipikaisuus
- Auktoriteettivastaisuus
- Sääntöihin vastaamattomuus
- Kommunikointi ja käyttäytyminen tuntuu ”valtataistelulta”

Haastavan käyttäytymisen taustat

- Biologiset
 - Korkea testosteronin määrä (sukupuolesta riippumatta)
 - Temperamentti
 - Aivojen kypsyminen vielä käynnissä, poikkeamat neurobiologiassa (esim. epäsosiaalinen persoonallisuus, neurokirjo)
 - Korkea stressitaso ja heikko stressinsietokyky
- Ympäristö ja kasvutekijät
 - Puutteet lapsuuden kasvuoloissa ja vanhemmuudessa
 - Varhaislapsuuden kokemukset ja kiintymyssuhteet
 - Opitut toimintamallit ja haasteiden ylisukupolvisuus
 - Tunnesäätelyn heikkoudet
 - Turvattomuuden kokemukset, ympäristön ja muiden ihmisten kokeminen ja tulkitseminen uhkana

Haastavan käyttäytymisen taustat

- Sosiaaliset
 - Sosiaalisten taitojen heikkoudet ja puutteet sosialisatiossa
 - Silmätikkuna olo aina ja kaikkialla
 - Kokemukset epäoikeudenmukaisesta kohtelusta
 - Erilaisuuden kokemukset
 - Vaikeudet solmia toimivia ihmissuhteita, luottamuspuola
 - Kiusattu ja/tai kiusaaja

Ohjaajalle

- ”Vastatunteen” tulisi ohjata suhtautumista
- Tarkastele realistisesti omia tapojasi reagoida ja toimia, omat asenteet ja ennakkoluulot
- Häiritsevää käyttäytymistä ei tietenkään tule sallia, mutta sen hallintaan on monenlaisia vaihtoehtoja
 - Pelkkä käskeminen hyvin harvoin riittää, sillä haastavasti käyttäytyvä nuori on luultavasti tottunut käyttäytymään tietyllä tavoin jo hyvin pitkään, ja saa sillä aina haluamansa huomion
 - ”Kova kovaa vastaan” ei tuota tulosta
 - Huomiotta jättäminen ja hyvästä huomioiminen
- Haastava tehtävä kenelle tahansa – anna itsellesi armoa jos aina ei suju!

Kohtaamisen periaatteita

- Kohtele suvaitsevaisesti ja hyväksyvästi, vaikka et saisi samaa kohtelua takaisin
- Rakenna luottamusta ja avointa keskusteluyhteyttä positiivisten asioiden kautta
- Perustele sanasi ja tarkoitusperäsi faktoihin nojaten
 - "Koska minä sanon niin/täällä vaan toimitaan näin" ei yleensä toimi perusteluksi haastavasti käyttäytyvälle vaan lyö bensaa liekkeihin ja johtaa inttämiseen
- Älä provosoidu tai suutu, rauhallinen suhtautuminen riitatilanteissa
 - Nuori testaa ja hakee reaktiota aikuisesta, ja on tottunut saamaan negatiivisen reaktion irti kenestä tahansa → älä siis vahvista negatiivista kierrettä ja nuoren olettamuksia muista ihmisistä
- Jos olet joutunut kieltämään/huomauttamaan, anna aina saman oppitunnin tai tilanteen aikana myös jokin positiivinen huomio tai palaute

Kohtaamisen periaatteita

- Huomioi ja pyri selvittämään tilanteiden taustat/ laukaisevat tekijät
- Pyri selvittämään tilanteet kaksin/ kollegan kanssa
 - Haastavasti käyttäytyvä yleensä hakee toiminnallaan myös vertaisten huomiota - älä anna haastavasti käyttäytyvän ajaa sinua riitatilanteeseen yleisön edessä!
 - Pyydä kohteliaasti erilliseen tilaan tai juttelemaan esim. tunnin jälkeen, jolloin ”esittäväälle” käyttäytymiselle ei ole tarvetta
 - Mikäli ajattelet keskustelun johtavan riitaan, pyydä paikalle myös joku toinen aikuinen
- Ole reilu mutta tiukka
 - Samat säännöt kaikille, myös positiivisessa mielessä
 - Älä muistele edellisiä epäonnistumisia, anna aina uusi mahdollisuus toimia oikein ja onnistua
- Älä käytä sarkasmia, se voidaan tulkita hyökkäykseksi tai ”vittuiluksi” vaikka tarkoittaisit vitsailla tai keventää tunnelmaa
 - Huumorin käyttäminen tilanteiden purkamiseen toki muuten toimii erinomaisesti
- Kiinnitä huomiota sanattomaan viestintääsi

Apua haastavasti käyttäytyvälle

- Haastava, provosoiva ja epäsosiaalinen käyttäytyminen kielii lähes aina jostakin taustalla olevasta isommasta ongelmasta
- Tarjoa kuuntelevaa korvaa ja turvallista aikuista, ole erilainen kuin nuoren olettamukset aikuisista
- Kysymällä kuulumisia ja osoittamalla välittämistä siitä huolimatta, että nuori käyttäytyy haastavasti osoitat näkeväsi käyttäytymisen taakse
- Motivoi nuorta lähtemään esim. opiskeluterveydenhuoltoon juttelemaan
- Etsivä nuorisotyö, Tyttöjen ja Poikien talo, nuorisotila Poppari, Rokka ja Monde ovat hyviä paikkoja ohjata nuori hakemaan ”epävirallista” apua ja tukea
- Ole matalalla kynnyksellä yhteydessä lastensuojeluun, jos nuori on alaikäinen tai jo lastensuojelun piirissä
- Huoli-ilmoituksen sosiaalipalveluihin voi tehdä myös täysi-ikäisestä

SINNI

Kiitos! 😊

Kysyttävää?
Huolia, murheita, turhia toiveita?

Suvin yhteystiedot: suvi.huhtila@redu.fi, p. 040 662 7006

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Euroopan unionin
osarahoittama